

Matka Polka - Matką Habsburgów

2013-02-06

Uroda tej mazowieckiej księżniczki z dynastii Piastów, która rękoma łamała podkowy i wbijała gwoździe, skusiła austriackiego księcia Ernesta Żelaznego do zawarcia wyjątkowo korzystnego z punktu widzenia interesów politycznych Władysława II Jagiełły małżeństwa...

Wykuty z brązu posąg Cymbarki Mazowieckiej, nazywanej matką Habsburgów, stoi najbliżej ołtarza (po jego prawej stronie) spośród wszystkich „czarnych ludzi” („Schwarze Mander”) – 28 ogromnych figur otaczających grobowiec cesarza Maksymiliana I w pałacowej kaplicy Hofkirche w Innsbrucku. Do kaplicy, wzniesionej specjalnie dla rodowej arystokracji, dzisiaj wejść może każdy, kto chce nasycić oko wyjątkowo kunsztownym marmurowym sarkofagiem cesarza Maksymiliana I pilnowanym przez równie wyjątkową „czarną” świtę. Na specjalne życzenie cesarza, grobowiec, wzniesiony według projektu m.in. A. Dürera i P. Fischera, został wybudowany na takim samym podwyższeniu jak kościelny ołtarz, stanowiąc jakby drugie – alternatywne – centrum świątyni. Urażone tym faktem duchowieństwo ostatecznie uniemożliwiło złożenie szczątków zmarłego władcy w tej kwaterze. Chociaż kaplica Hofkirche może się poszczycić licznymi pamiątkami historii (np. w tzw. „Srebrnej wieży” kaplicy spoczywa władający Tyrolem Ferdynand II wraz ze swoją towarzyszką życia Filipiną, przy wejściu do świątyni pochowany jest uznawany za bohatera narodowego Austrii i Tyrolu Andreas Hofer, w kościele zaś usłyszeć można dźwięk największych renesansowych organów), to właśnie otoczony podobiznami historycznych i mitologicznych postaci pusty grobowiec Maksymiliana wzbudza największe zainteresowanie odwiedzających.

Cimburgis von Masovien, znana w Polsce jako Cymbarka lub Cecylia (1393 lub 1395 –1429), była babką cesarza Maksymiliana I i matką cesarza Fryderyka III. Druga z córek Siemowita IV Płockiego i Aleksandry - siostry władającego Rzeczypospolitą Władysława Jagiełły - 25 stycznia 1412 roku poślubiła w Krakowie Ernesta, księcia Styrii, którego starszy brat Wilhelm Uprzejmy, „niedoszły król Polski”, był niegdyś narzeczonym Jadwigi Andegaweńskiej. Mariaż ten sankcjonował skierowany przeciwko Krzyżakom i Zygmuntowi Luksemburskiemu polsko-austriacki układ Jagiełły z Habsburgami, dla najbliższej rodziny Cymbarki oznaczał zaś liczne przywileje (np. brat księżniczki, Aleksander, został biskupem trydenckim).

Podziwiana przez współczesnych ze względu na swoją nietypową urodę i niepospolitą siłę (wśród numerów popisowych władczyni należałoby wymienić ręczne zgniatanie orzechów...), Cymbarka w ciągu zaledwie 12 lat zdążyła wydać na świat dziewięcioro dzieci (w tym Fryderyka – pierwszego cesarza Imperium Austriackiego), zapoczątkowując główną, ernestyńską linię dynastyczną Habsburgów. Według Ottona Habsburga, wieloletniej głowy rodu Habsburgów, to właśnie od niej pochodzi tzw. „warga habsburska”, czyli dziedziczone od pokoleń w tej rodzinie charakterystyczne zniekształcenie dolnej wargi, widoczne nawet (choć w mniej rażącej formie) u obecnego króla Hiszpanii Jana Karola I. Pogląd ten nie jest jednak poparty żadnymi dowodami. Według bardziej prawdopodobnej wersji wydarzeń Cymbarka nie tyle sama była nosicielką wspomnianej wady genetycznej, co przyczyniła się do utrwalenia wadliwego genotypu Habsburgów poprzez swoją wielodzietność. Tzw. prognatyzm występował w rodzinie Habsburgów znacznie wcześniej (np. u Rudolfa IV), zaś praktykowany w rodzie przez wieki zwyczaj ożenków wewnątrzrodzinnych w sposób oczywisty utrwalił go, a nawet wzmocnił.

Chociaż „warga habsburska” została utrwalona na jedynym znanym portrecie Cymbarki

**Magiczny
Kraków**

Mazowieckiej, wykonanej z brązu czarnej postaci zdobiącej kaplicę Hofkirche krępujący szczegół anatomii Matki Habsburgów został skwapliwie pominięty.

Jak na krzepką dziewczynę z Mazowsza przystało Cymbarka przeżyła swego „żelaznego” małżonka o pięć lat.